

Routeplan Implementatie Omgevingswet

Leren door doen

GEMEENTE HUIZEN

Opgesteld door: Projectteam Omgevingswet gemeente Huizen

Routeplan Implementatie Omgevingswet

Leren door doen

Inhoud

INHOUD	1
LEESWIJZER	2
1. DE OMGEVINGSWET KOMT ERAAN	2
2. ESSENTIES UIT DE OMGEVINGSWET	3
3. DE GEMEENTERAAD	4
4. DE OMGEVINGSWET EN HUIZEN	6
SPOOR 1: OMGEVINGSLAB.....	10
SPOOR 2: OMGEVINGSVISIE	12
SPOOR 3: DIENSTVERLENING, VERGUNNINGVERLENING & DIGITALISERING.....	14
SPOOR 4: COMPETENTIE, COMMUNICATIE & BETROKKENHEID	19
ACTIVITEITEN, PLANNING EN INVESTERING	0

Leeswijzer

Leren door te doen. Dat is het uitgangspunt van dit Routeplan. Daarnaast is het goed om oog te houden voor de context van de Omgevingswet. Daarom beschrijven we in het eerste hoofdstuk het doel van de Omgevingswet. In het tweede hoofdstuk staan de essenties uit de wet centraal. In hoofdstuk drie beschrijven we de veranderende rol van de gemeenteraad, om vervolgens in hoofdstuk vier in te gaan op de lokale context. In de hoofdstukken vijf tot en met acht staat de uitwerking van de vier sporen centraal. Ten slotte geeft het laatste hoofdstuk een overzicht van activiteiten voor de vier sporen, inclusief de daarbij horende planning en investering.

1. De Omgevingswet komt eraan

De Omgevingswet komt eraan: tientallen wetten en honderden regelingen over het omgevingsrecht worden in één wet en vier Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's) geïntegreerd. De invoeringsdatum staat gepland voor januari 2021. Tal van gemeenten bereiden zich al voor op de implementatie van de Omgevingswet. De Omgevingswet is namelijk veel meer dan alleen de integratie van wetten en AMvB's. Er komen nieuwe instrumenten, gemeenten krijgen meer afwegingsruimte en op termijn moeten overheden alle relevante informatie over de omgeving voor iedereen digitaal ontsluiten. Daarnaast verandert de relatie tussen overheid en samenleving. Dit vraagt om reflectie op de rol van het ambtelijk apparaat, het college en de gemeenteraad.

De nieuwe instrumenten van de Omgevingswet gaan een transformatie teweegbrengen als het gaat om de wijze waarop we in ons land de fysieke leefomgeving plannen. Want in het kleine, dichtbevolkte Nederland bepalen talloze beleidstukken en plannen de inrichting en ontwikkeling van die leefomgeving. Met als gevolg dat er landelijk bijvoorbeeld ruim 19.500 geldende bestemmingsplannen zijn.

Dit maakt de inrichting van de fysieke leefomgeving steeds complexer. Bovendien krijgen ook het sociaal domein en bijvoorbeeld het thema energietransitie steeds meer fysieke impact in de omgeving. Daarnaast kloppen steeds meer mondige bewoners samen met ondernemers en maatschappelijke organisaties met initiatieven aan bij de overheid. Concreet handen en voeten geven aan uitnodigingsplanologie om deze initiatieven mogelijk te maken, vraagt om een integrale benadering vanuit de gemeente. De Omgevingswet biedt hier kansen en handvatten voor, waardoor de plek buiten weer centraal gaat staan. Daar waar we nu verzanden in beleid, plannen en regels, kan je straks met één druk op de knop inzichtelijk maken welke ontwikkelingen waar een plek kunnen krijgen. De nieuwe kerninstrumenten maken het mogelijk om meer ruimte te bieden aan initiatieven vanuit de samenleving en om deze samen mogelijk te maken.

2. Essenties uit de Omgevingswet

Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie is de structuurvisie van morgen. Het is een samenhangende visie, waarin de kansen en ambities voor de leefomgeving centraal staan. De omgevingsvisie is bij uitstek het middel om een integrale afweging te maken, een afweging die verder reikt dan enkel het ruimtelijke domein. Juist omdat bijvoorbeeld steeds meer sociale opgaven ook een fysieke uitwerking kennen, is de omgevingsvisie het middel om integraal naar de wereld buiten te kijken. De omgevingsvisie is het instrument van de raad.

Programma

Een programma is een gebieds- of themagerichte uitwerking van de omgevingsvisie en beschrijft de maatregelen voor een bepaald gebied of rond een bepaald thema (bijvoorbeeld de energietransitie). Het programma is daarmee uitvoeringsgericht. Programma's hoeven niet sector overstijgend te zijn, maar dit kan wel. Ook kunnen overheden gezamenlijke programma's opstellen. Een aantal programma's is verplicht. Dit geldt voor het programma geluid (ook wel bekend als Actieplan Geluid), indien de gemeente hiertoe door het Rijk is aangewezen. Daarnaast is het verplicht om een programma op te stellen bij dreigende overschrijding door een vastgestelde omgevingswaarde, zoals luchtkwaliteit (nationaal) of lokaal vastgestelde omgevingswaarden (in een Omgevingsplan). Tenslotte kan een gemeente zelf bepalen welke thema's of gebieden ze wil vertalen in een programma. Het programma is een instrument van het college.

Omgevingsplan

Met de komst van de Omgevingswet worden de huidige bestemmingsplannen geïntegreerd in één omgevingsplan per gemeente. Alle regels rond de fysieke leefomgeving komen terug in het omgevingsplan dat geldt voor het gehele grondgebied. In het omgevingsplan is ruimte om per gebied te differentiëren: in het ene gebied een heldere normstelling en in een ander gebied juist meer ruimte geven voor initiatieven vanuit de samenleving. Ook na in invoering van de Omgevingswet is het mogelijk om af te wijken van het vastgestelde omgevingsplan.

Participatie

Participatie is een belangrijke pijler onder de Omgevingswet. Vroegtijdig samenwerken met initiatiefnemers uit de samenleving vergroot de kwaliteit van oplossingen en zorgt ervoor dat verschillende belangen, kennis en creativiteit direct op tafel komen. Participatie is maatwerk. De wet schrijft niet voor HOE de participatie moet plaatsvinden, ieder proces is immers anders. Dit maakt dat participatie altijd maatwerk is. De initiatiefnemer van een plan moet wel aantonen dat belanghebbenden zijn betrokken en dat er draagvlak is gecreëerd.

Digitalisering

Bij de Omgevingswet hoort een goede digitale ondersteuning. De digitalisering en het gebruik van open data is een belangrijk speerpunt van de Omgevingswet. Vanuit het landelijke programma rond de invoering van de Omgevingswet wordt hard gewerkt aan een nieuw digitaal stelsel. Het streefbeeld van dit digitale stelsel, is dat bij de inwerkingtreding van de wet alle informatie met een klik op de kaart voor handen is. Alle openbare informatie die de gemeente heeft voor de ontwikkeling van de leefomgeving wordt dan toegankelijk via het digitale stelsel. Het gaat daarbij om informatie voor besluiten met rechtsgevolgen, zoals vergunningen of een omgevingsplan. Deze informatie moet kwalitatief op orde zijn en slim op de vraag toegespitst, zodat de gebruiker minder onderzoek hoeft uit te voeren. Via dit loket kunnen initiatiefnemers, overheden en belanghebbenden snel zien wat kan en mag in de fysieke leefomgeving. Het nieuwe Omgevingsloket is klaar voor gebruik bij de inwerkingtreding van de wet en biedt tenminste dezelfde dienstverlening als de huidige digitale voorzieningen Omgevingsloket online, Activiteitenbesluit Internet Module en ruimtelijkeplannen.nl. Daarna wordt nog in fasen verder gewerkt aan het nieuwe Omgevingsloket.

3. De gemeenteraad

Rol gemeenteraad

De rol van de gemeenteraad bij de implementatie van de Omgevingswet is cruciaal. Taken worden gedecentraliseerd naar de lokale overheid en de bestuurlijke afwegingsruimte wordt vergroot. De raad gaat hier, als hoogste orgaan van de gemeente, de gevolgen zeker van merken. Het college moet de raad expliciet meenemen in ontwikkelingen rond de implementatie van de Omgevingswet. Door vroegtijdig aan de raad te vragen om na te denken over de veranderende rol van de overheid ontstaat een bepaalde richting voor de verdere implementatie van de Omgevingswet. Deze koers is nodig om het gesprek met de samenleving te voeren, invulling te geven aan de kerninstrumenten vanuit de Omgevingswet en hoe de gemeente om wil gaan met initiatieven vanuit de samenleving. De Omgevingswet vraagt een andere rol vanuit de gemeenteraad die niet per se politiek gekleurd is. De rol gaat veel meer over de relatie met de samenleving en de sturing vanuit de raad. De kerninstrumenten bieden de mogelijkheid om aan de voorkant veel ruimte te bieden aan initiatieven vanuit de samenleving.

Op donderdag 23 mei heeft de eerste bijeenkomst met de nieuwe gemeenteraad plaatsgevonden. Tijdens deze bijeenkomst stond het gedachtegoed van de Omgevingswet centraal en is kort de inhoud van het Routeplan toegelicht. In de toekomst vinden meerdere bijeenkomsten met de raad plaats. Dit was ook een duidelijke wens van de raadsleden op 23 mei. Dit worden verdiepende bijeenkomsten over aspecten van de wet, waarin ruimte is voor het delen van uitkomsten van de sporen en het informeren van de raad over de actuele stand van zaken met betrekking tot de Omgevingswet.

Daarnaast moet de raad zich uitspreken over de wijze waarop hij de Omgevingswet in wil voeren. De VNG heeft hiervoor vier invoeringsstrategieën opgesteld. Iedere strategie vraagt iets anders van de gemeente en geeft richting aan prioriteiten en type activiteiten:

- Consoliderende strategie: uitgaan van de huidige situatie, inventariseren welke beleidskaders aangepast moeten worden en projectmatig werken volgens een inhoudelijk projectplan.
- Calculerende strategie: uitgaan van de nieuwe situatie en analyseren wat daar voor nodig is, resultaatgericht werken via een impactanalyse. Kosten en baten invoering inzichtelijk maken en keuzes maken op basis van efficiëntie en effectiviteit.
- Onderscheidende strategie: uitgaan van huidige situatie en kiezen voor een bepaalde gebiedsopgave, experimenteren in dit specifieke gebied om hiervan te leren en door te pakken.
- Vernieuwende strategie: uitgaan van de nieuwe situatie en proces- en mensgericht werken aan een vernieuwende strategie. Gezamenlijk, ook met externe betrokkenen, nieuwe werkwijzen en veranderopgave verkennen.

De rol van de raad verandert ook door de komst van de Omgevingswet. De raad kan kiezen: wat voor gemeente willen we zijn? Geven we maximale invulling aan de uitnodigingsplanologie of stellen we vanuit de gemeente vooral de kaders voor de ontwikkelingen in onze fysieke leefomgeving? En hoe gaan we dan om met initiatiefnemers vanuit de samenleving? Op basis van de ambitiebepaling vanuit de raad maken we keuzes en stellen we prioriteiten in de thema's waar de Omgevingswet impact op heeft.

Gezien de belangrijke keuzes die de raad in de komende periode moet maken rond de Omgevingswet en zijn eigen rol, geven we de raad de volgende handreikingen:

1. Creëer ruimte in de politieke agenda van de raad waardoor het mogelijk is om het niveau van incidenten en procedures te ontstijgen en het gesprek te voeren over dilemma's, ambitieniveau en de rol van de raad. Het uitwisselen van wederzijdse beelden vergt immers tijd en ruimte.
2. Creëer als collectief een kennisbasis met betrekking tot de Omgevingswet. De raad doet het niet alleen. Hij heeft de ambtelijke organisatie en het college nodig als partner in de implementatie van de Omgevingswet. Desalniettemin heeft de raad wel een basis kennisniveau nodig. Zonder dit kennisniveau is het onmogelijk om in de geest van de Omgevingswet te werken aan de implementatie van de wet. Alleen dan is het mogelijk om verantwoorde politieke keuzes te maken.
3. De raad heeft recht op kritische reflectie op zijn eigen rol. Daarom is het van belang de raad tijdig te informeren over het implementatietraject rond de Omgevingswet binnen de gemeente. Daarnaast is het noodzakelijk de raad te betrekken en een spiegel voor te houden wat betreft zijn eigen rol en acties in deze implementatie.
4. Geef duidelijk het ambitieniveau mee aan college en ambtelijke organisatie; gaat de raad voor de wettelijk noodzakelijke verandering of grijpt de raad de Omgevingswet aan om een forse vernieuwingsslag door te voeren?. Zonder invulling van dit ambitieniveau is het voor college en ambtelijke organisatie onmogelijk om te werken aan de implementatie van de wet. Daarnaast is dit ambitieniveau ook van belang voor de raad; bijvoorbeeld als het gaat om het helder krijgen van wederzijdse verwachtingen.

Voer gesprek op hoog niveau	Creëer collectieve kennisbasis	Wees geïnformeerd over het implementatietraject	Geef het ambitieniveau mee
<ul style="list-style-type: none">• Ontstijg het niveau incidenten• Wissel wederzijdse beelden uit	<ul style="list-style-type: none">• Werk samen met de organisatie en het college• Zorg voor een basisniveau in kennis	<ul style="list-style-type: none">• Sta open voor reflectie	<ul style="list-style-type: none">• Zonder ambitieniveau geen implementatie• Basis voor wederzijdse verwachtingen

4. De Omgevingswet en Huizen

De gemeente Huizen bereidt zich voor op de komst van de Omgevingswet. Een wet die impact heeft op de gehele organisatie: van de plantoetsers tot de projectleider, van balie- tot communicatiemedewerker. Een wetswijziging die daarom ook wel één van de grootste veranderingen ooit wordt genoemd.

Na de transitie in het sociaal domein volgt een vergelijkbare transitie in het fysieke domein; de grootste verandering sinds de grondwet. De stelselherziening heeft verschillende doelen; enorme verlichting van de regeldruk, verbeterde samenwerking tussen verschillende overheidslagen en ketenpartners, meer bestuurlijke afwegingsruimte en meer mogelijkheden voor maatwerk. De bescherming en de kwaliteit van de leefomgeving staan centraal. Dit zijn mooie doelstellingen. Voor de vertaling naar de praktijk is er echter niet enkel een juridische wijziging nodig, maar vooral een omslag in manier van werken, in cultuur en besluitvorming.

4.1 De aanpak voor Huizen

De Omgevingswet biedt de gemeente Huizen kansen. Kansen om oude werkwijzen onder de loep te nemen. Kansen om de samenleving van Huizen te betrekken en via interactieve processen het gesprek aan te gaan over de toekomst van Huizen en over de rolverdeling tussen samenleving en overheid bij het waarmaken van die toekomst. Daarnaast biedt de Omgevingswet ook een kader waarbinnen de raad de ambitie bepaalt. Waar de ene gemeente vernieuwend en proactief aan de slag gaat met de wet, kan een gemeente ook kiezen om vooral in te zetten op lokale aspecten of alleen te doen wat wettelijk nodig is. Dit ambitieniveau heeft vanzelfsprekend gevolgen voor de manier waarop de raad, het college en de ambtelijke organisatie aan de slag gaat met de implementatie van de wet en hoeveel tijd en ruimte hiervoor beschikbaar is. Het gesprek over het ambitieniveau moeten we daarom snel met de raad voeren. Zo kunnen we koers bepalen voor de implementatie van de wet, pilotprojecten met de samenleving oppakken en de ambtelijke organisatie gericht voorbereiden op de komst van de wet.

Los van het ambitieniveau van de gemeente vergt de Omgevingswet van elke gemeente in Nederland diverse veranderingen. Bestemmingsplannen wijzigen in één omgevingsplan, de structuurvisie van nu wordt een omgevingsvisie en moet meer ruimte bieden aan initiatieven vanuit de samenleving. Los van deze impact op het fysieke domein heeft de wet als doel het integraal werken te verstevigen, de samenwerking met partners uit de samenleving makkelijker maken en het scherp krijgen van de rolverdeling tussen raad, college en ambtelijke organisatie.

Om de organisatie voor te bereiden op de Omgevingswet is dit Routeplan Implementatie Omgevingswet opgesteld. Vanaf januari tot en met mei 2018 is hier hard aan gewerkt. Dit document wordt aangeboden aan de nieuwe raad, die tijdens de komende raadsperiode daadwerkelijk te maken krijgt met de inwerkingtreding van de wet, naar verwachting, per 1 januari 2021. Het Routeplan gaat in op belangrijke aspecten van de Omgevingswet en de gevolgen voor de organisatie. Het Routeplan sluit aan bij de cultuur van de gemeente Huizen; leren door te doen en met een praktische insteek voorbereiden op de komst van de Omgevingswet.

In Huizen past een aanpak die de praktijk centraal stelt. Werken aan de wet door bijvoorbeeld te experimenteren met pilotprojecten. Toewerken naar een omgevingsvisie om zo de koers voor de lange termijn vast te leggen. Onderzoeken hoe en welke bestemmingsplannen via een bestemmingsplan verbrede reikwijdte richting een omgevingsplan ontwikkelen kunnen worden. Onderzoeken hoe het traject van vergunningverlening eruitziet onder de nieuwe wet, zowel in- als extern. Door via deze lijnen te oefenen met de wet doen we ervaring op met nieuwe werkwijzen en kerninstrumenten.

4.2 Waarom een Routeplan?

Het Routeplan biedt de handvatten om in stappen te werken aan de implementatie van de wet. Via concrete projecten en trajecten leren we om te werken met de nieuwe wet. We nemen de hele organisatie hierin mee, zodat straks iedereen is voorbereid op de nieuwe wet. Door werkzaamheden op te knippen in behapbare activiteiten en prioriteiten te stellen binnen deze activiteiten, bepalen we de route richting 2021. De zomer van 2019 vormt hierin een belangrijke tussenstop waarin we het routeplan evalueren.

Vanaf januari 2018 tot en met mei 2018 is door twee projectgroepen hard gewerkt aan de totstandkoming van dit Routeplan. De projectgroep integrale dienstverlening heeft zich verdiept in digitalisering, klantbeleving en vergunningverlening. De projectgroep kerninstrumenten richtte zich op de diverse instrumenten van de wet, integraal werken en geschikte pilotprojecten. Deze projectgroepen bestonden uit integrale teams waarin naast de afdeling Omgeving, ook de teams Communicatie en GEO informatie zijn aangehaakt. De inzichten uit de twee projectgroepen vormden samen met de uitkomsten van diverse bijeenkomsten de input voor dit Routeplan. Ook tijdens de organisatie brede Dag van de Omgevingswet begin 2018 is een basis gelegd voor dit Routeplan.

4.2.1 Vier sporen

In dit Routeplan staan vier sporen centraal. Elk van die vier sporen richt zich op een onderwerp waar de implementatie van de Omgevingswet impact op heeft en waarin meerdere thema's van de Omgevingswet samen komen. De vier sporen zijn in aparte hoofdstukken van dit Routeplan uitgewerkt en in het laatste hoofdstuk komen zowel planning als investering van de sporen aan bod.

De gemeenteraad heeft een cruciale rol, vooral door het eerdergenoemde bepalen van het ambitieniveau voor de implementatie van de wet (wat voor gemeente wil je zijn?). Daarom besteden we in dit Routeplan specifiek aandacht aan de rol van de raad en geven we ook een aantal aanbevelingen richting de nieuwe raadsleden. Op donderdag 23 mei vond de eerste bijeenkomst met de nieuwe gemeenteraad plaats. Tijdens deze bijeenkomst stond het gedachtegoed van de Omgevingswet centraal en is het Routeplan kort toegelicht.

Het eerste spoor is het *Omgevingslab*. Door het werken aan pilotprojecten in dit Omgevingslab doen we diverse leerervaringen op over het werken met de nieuwe Omgevingswet en de kerninstrumenten uit de wet. Bijvoorbeeld op de thema's participatie, integraal werken, nieuwe werkprocessen en dienstverlening. Elke pilot die we bespreken in het Omgevingslab legt de nadruk op één of meerdere andere thema's.

Het tweede spoor betreft de *Omgevingsvisie*, het kerninstrument waarin de integrale afweging voor de leefomgeving wordt gemaakt. De raad bepaalt het proces om te komen tot een Omgevingsvisie, afhankelijk van het ambitieniveau waar zij voor kiest. De thema's 'integraliteit/werkprocessen', participatie en 'afwegingsruimte' krijgen lading in dit spoor.

Het derde spoor betreft de *dienstverlening, digitalisering en vergunningsverlening* in de gemeente Huizen. Hierin werken we vanuit de huidige werkwijze aan de toekomstige werkwijze rond dienstverlening, vergunningverlening en handhaving. Het thema 'digitalisering/informatisering' is hierbij als infrastructuur heel belangrijk, evenals het thema 'dienstverlening' en 'integraliteit/werkprocessen'.

Ten slotte is het vierde spoor die van *Communicatie, betrokkenheid en communicatie*. De centrale opgave in dit spoor is het verbreden van de betrokkenheid vanuit de ambtelijke organisatie, raad en college ter voorbereiding op de wet. De samenwerking met ketenpartners en de regionale samenwerking die al is geïnitieerd, zijn hierbij belangrijke uitgangspunten. De thema's die in dit spoor aan bod komen zijn 'integraliteit/werkprocessen' en 'waarde/cultuur'.

4.3 Resultaat

Het Routeplan geeft de route voor de implementatie van de Omgevingswet voor de periode vanaf juni 2018 tot en met juni 2019. Met de uitvoering van dit Routeplan start de gemeente Huizen met de voorbereiding op de Omgevingswet op een wijze die past bij Huizen; leren door te doen. Projectgroepen leren van concrete pilots, oefenen met de nieuwe kerninstrumenten, onderzoeken de impact van de wet op dienst- en vergunningverlening en volgend uit al deze informatie geven we de digitale backoffice op basis van de nieuwe werkprocessen vorm.

Voor de zomer van 2019 evalueren wij het Routeplan met het cMT en de gemeenteraad. Is de uitwerking van de sporen via plan verlopen? Hebben we de gewenste opbrengsten per spoor gehaald? Is de organisatie voldoende betrokken bij de voorbereiding op de nieuwe wet? Waar is bijsturing nodig? Op basis van deze vragen bepalen wij de vervolgroute voor de periode vanaf juli 2019 tot de inwerkingtreding van de wet op 1 januari 2021. Het is te verwachten dat in die periode onder andere het digitaal stelsel en de uitwerking van de kerninstrumenten meer aandacht vragen van de organisatie.

4.4 Regionale samenwerking en mogelijke fusie

Met dit routeplan gaat de gemeente Huizen haar eigen weg volgen ter voorbereiding op de implementatie van de Omgevingswet. Daarnaast wordt binnen de regio op zeven thema's de mogelijke samenwerking onderzocht. De regio gaat aan de slag met de thema's:

- Communicatie over Omgevingswet;
- Regionaal omgevingsbeeld;
- Digitalisering in relatie tot werkprocessen;
- Samenwerken in de keten in relatie tot werkprocessen;
- Cultuurverandering en opleiding;
- Gezondheid en de invulling in de kerninstrumenten uit de Omgevingswet;
- Milieu en wat de beoogde afwegingsruimte betekent voor de lokale overheid.

De afspraken die hierover regionaal worden gemaakt, nemen wij uiteraard mee in de uitwerking van de vier sporen. Daarbij is de afweging wat we regionaal kunnen regelen en waar juist een lokale aanpak wenselijk is.

Een andere regionale ontwikkeling is die van de mogelijke, aanstaande fusie met de gemeenten Blaricum en Laren. De provincie moet zich nog uitspreken over een datum. Op dit moment is het provinciale streven dat de fusie per 1 januari 2021 plaatsvindt. Mocht deze datum blijven staan, dan is dat tegelijkertijd met de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Dit heeft uiteraard gevolgen voor de inhoud van dit routeplan. Als er straks sprake is van één ambtelijke organisatie, zijn gelijke werkwijzen van belang. Daarnaast heeft de fusie invloed op bijvoorbeeld de keuzes rond de omgevingsvisie: start je daar nu mee of wacht je tot de drie gemeenten gefuseerd zijn?

Helderheid over het eigen implementatietraject is het belangrijkste uitgangspunt bij de implementatie van de Omgevingswet in Huizen. Voorafgaand of tegelijk met de eventuele fusie en de regionale samenwerking vinden wij het belangrijk om als gemeente Huizen een eigen route te volgen. Continue reflectie op de implementatie van de wet in Huizen in relatie tot de fusie en de doorlopende regionale samenwerking is daarbij noodzakelijk.

Spoor 1: Omgevingslab

Context

De Omgevingswet biedt de mogelijkheid om de wereld buiten weer centraal te stellen in de Nederlandse ruimtelijke planvorming en uitnodigingsplanologie concreet handen en voeten te geven. Bewoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de gemeente zorgen samen voor een mooie, duurzame en goed ingerichte leefomgeving. Het ambitieniveau van raad en college bepalen de ruimte die initiatieven vanuit de samenleving krijgen en afwijkingen binnen het grondgebied. Door de komst van de wet en de mogelijkheid om meer ruimte te geven aan initiatieven van buiten, is de verwachting dat steeds meer initiatiefnemers bij de gemeente aankloppen. Het is de vraag hoeveel ruimte de gemeente in kerninstrumenten biedt en welke rol bij Huizen past rond de participatieprocessen van dit soort initiatieven. Pilots bieden de kans om hiermee te experimenteren en hiervan te leren.

Middel

In een Omgevingslab gaan we werken en leren van (pilot)projecten binnen onze eigen organisatie. Dat kunnen projecten zijn die al zijn afgerond, nog lopen of nieuw op te starten projecten. Door deze te bespreken in het Omgevingslab ontwikkelen we systematisch nieuwe werkwijzen die passen bij de ambities die er voor de Omgevingswet zijn. Een leeromgeving zoals het Omgevingslab is de aangewezen plek om de ervaringen met een bredere groep binnen de organisatie te delen. De pilots bieden de mogelijkheid om te onderzoeken welke houding en werkwijze past binnen de gemeente, voor welke verandering de gemeente staat en wat dit vraagt van de mogelijke competentie ontwikkeling van de medewerkers.

Een Omgevingslab bestaat uit een vaste groep medewerkers van verschillende afdelingen. Op uitnodiging en afhankelijk van het project kunnen we hiervoor andere collega's uitnodigen of partners uit de samenleving. Het Omgevingslab bestaat uit een vaste groep van circa 10 personen, wordt begeleid door een procesdeskundige en komt (gemiddeld) één keer per maand bij elkaar. De deelnemers van het Omgevingslab zijn de pioniers. De projectleiders van pilots nemen in ieder geval deel aan het Omgevingslab en daarnaast medewerkers die willen oefenen met het anders omgaan met de nieuwe werkwijzen of complexere initiatieven van bewoners of ondernemers. Eventueel kunnen we ook externe partners en initiatiefnemers betrekken bij het Omgevingslab, afhankelijk van de pilot. De leerervaringen worden vastgelegd in een omgevingslogboek en delen we binnen de organisatie en met de raad.

Werkwijze

Het Omgevingslab is een leeromgeving waarin:

- we leren van onze dagelijkse praktijk;
- we oefenen met nieuwe werkwijzen op basis van de geformuleerde ambities;
- we systematisch leren ten behoeve van de borging in de organisatie;
- we bestanddelen opleveren voor de werkprocessen voor het omgaan met initiatieven, vergunningen en handhaving, een procesaanpak voor het omgevingsplan en omgevingsvisie en de gewenste digitalisering;
- we werken aan een spelregelkaart met afspraken over de samenwerking tussen de gemeente en de initiatiefnemer (welke kaders geven we initiatiefnemers mee als het gaat om de invulling van hun initiatief?);
- we dilemma's en knelpunten uit de dagelijkse praktijk bespreken;

Binnen de gemeente Huizen speelt een aantal interessante projecten die we als pilot voor de Omgevingswet kunnen gebruiken. Het omgevingslab is dynamisch en flexibel waarbinnen we projecten kunnen toevoegen of juist schrappen omdat er te weinig raakvlakken zijn met Omgevingswet. Het bespreken van de projecten in het omgevingslab mag ook niet leiden tot ongewenste vertraging o.i.d. De volgende pilots lijken in eerste instantie bijvoorbeeld geschikt om te bespreken en te verdiepen in het Omgevingslab:

1. *Herbestemming van locatie de Trappenberg* (revalidatiecentrum en mytylschool)
Voor de herontwikkeling van deze locatie zijn verschillende initiatiefnemers bezig met het bedenken van een plan. De gemeente wil meedenken over de invulling van dit gebied (vanuit haar publiekrechtelijke rol), zoekt beïnvloedingsmogelijkheden en samenwerking met de initiatiefnemers. Hoe geef je invulling aan een samenwerking en wat is dan de rol van de gemeente en van de raad? *Thema's*: betrekken van raad, afwegingsruimte, samenwerking met initiatiefnemer, participatie en vergunningverlening.
2. *Bestemmingsplan Kom-West*
De Omgevingswet schrijft voor dat iedere gemeente slechts één omgevingsplan kent. Om te oefenen met het opstellen van het omgevingsplan, willen we starten met het opstellen van een bestemmingsplan verbrede reikwijdte voor Kom-West. Hoe richt je een bestemmingsplan verbrede reikwijdte in? Hoe betrek je de bewoners bij het opstellen van zo'n bestemmingsplan en wat is de invloed op het vergunningsverleningsproces? Hoe geven we dan invulling aan het begrip afwegingsruimte? *Thema's*: kerninstrumenten (omgevingsplan), participatie, afwegingsruimte, vergunningverlening.
3. *Kustvisie*
Voor de kust van Huizen aan het Gooimeer wordt een visie opgesteld die eind 2018 gereed moet zijn. Zou je onder de Omgevingswet deze visie anders vormgeven en hoe richt je dan het participatieproces in? Waar en hoe betrek je de raad? En hoe betrek je andere domeinen bij deze ruimtelijke ontwikkeling waarin bijvoorbeeld ook gezondheidsaspecten aan bod komen? *Thema's*: kerninstrumenten (programma), participatie, afwegingsruimte, integraal werken (relatie met sociaal domein).
4. *Herontwikkeling krachtcentrale*
In het Omgevingslab kijken we terug op het proces rond dit initiatief. Welke rol heeft de gemeente richting de initiatiefnemers gepakt en hoe is het proces met de initiatiefnemer en andere belanghebbenden verlopen? Heeft de raad kaders gesteld en hoe is daar in de praktijk naar gehandeld? Is de vergunningverlening als integraal onderdeel van de ontwikkeling meegenomen? *Thema's*: terugkijken op participatie, afwegingsruimte en vergunningverlening.
5. *Keucheniushof*
Voor de ontwikkeling van een deel van het Keucheniushof is de gemeente in 2015 een participatietraject gestart. Een vaste participatiegroep met een aantal belangrijke partijen is gedurende het proces betrokken geweest bij de invulling van het plan. Hoe is dit participatieproces verlopen? Welke rol heeft gemeente, zowel ambtelijk als bestuurlijk, hierin gepakt? *Thema's*: terugkijken op het participatietraject en koppelen aan de resultaten van het rekenkameronderzoek naar participatie.

Opbrengsten Omgevingslab

Leerervaringen rond de verschillende thema's o.b.v. concrete projecten

Inzicht in veranderopgave gemeente

Spelregelkaart samenwerking gemeente en initiatiefnemers

Inzicht in veranderende werkwijze binnen organisatie

Spoor 2: Omgevingsvisie

Context

Wat wij nu kennen als structuurvisie, wordt onder de Omgevingswet een omgevingsvisie. In de omgevingsvisie legt de gemeente haar ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn vast. De omgevingsvisie is integraal en heeft dus betrekking op alle terreinen van de fysieke leefomgeving. De visie gaat onder andere in op de samenhang tussen ruimte, water, milieu, natuur, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur en cultureel erfgoed. De gemeente stelt één omgevingsvisie voor het hele grondgebied vast en dit is bij uitstek het middel om een integraal beeld neer te zetten voor de toekomst van Huizen. Daarnaast schrijft de wetgever voor dat de visie op basis van participatie tot stand moet komen, de visie vormvrij is en maximaal vijf jaar na inwerkingtreding van de wet gereed is. De omgevingsvisie is voor de gemeente van belang om de ambitie voor de langere termijn te bepalen (de stip op de horizon): wat voor gemeente wil je zijn? Eén die zoveel mogelijk ruimte biedt aan de samenleving, flexibel is en maatwerk levert? Of ga je als gemeente voor rechtszekerheid en een heldere normstelling in de kerninstrumenten? Stel je je op als hoeder van de wet of als partner van de initiatiefnemer?

Middel

De huidige structuurvisie van de gemeente Huizen loopt tot 2030, de opgestelde toekomstvisie tot 2020. De aanstaande gemeentelijke fusie maakt het belangrijk om de keuze te maken over het opstellen van een omgevingsvisie. Daarnaast werken we in regionaal verband ook aan het opstellen van een ambitieuze regionale visie als toekomstbeeld voor de regio. De gemeente Huizen kan deze twee ontwikkelingen afwachten en vervolgens aan de slag gaan met haar eigen visie. Of vooruitlopend op de fusie en de regionale visie haar eigen toekomstbeeld en identiteit bepalen via de omgevingsvisie.

De omgevingsvisie is het instrument van de raad waarmee zij sturing geeft aan de ontwikkelingen binnen de gemeente Huizen. We werken daarom een aantal mogelijke scenario's uit voor het proces rond het opstellen van de omgevingsvisie en leggen deze scenario's voor aan de raad. De raad maakt dan de keuze voor één van de scenario's op basis van het gekozen ambitieniveau rond de Omgevingswet.

Werkwijze

1. We starten met het herijken van onze huidige structuurvisie. In hoeverre is deze visie al Omgevingswet proof?
2. We voeren een benchmark uit naar bestaande omgevingsvisies/lopende visietrajecten in Nederland om van te leren en als inspiratie voor het proces binnen de gemeente Huizen. Welke beleidsterreinen zijn integraal onderdeel van deze omgevingsvisies? Hoe is invulling gegeven aan het participatieproces om te komen tot een omgevingsvisie?
3. We schetsen een aantal scenario's om met de omgevingsvisie aan de slag te gaan en leggen dit voor aan de raad. De scenario's verschillen het beoogde startmoment, van nu voortvarend aan de slag gaan tot voorlopig vasthouden aan de huidige structuurvisie. De scenario's werken we verder uit, voordat we hierover in gesprek gaan met de raad.
Scenario 1: We gaan voortvarend aan de slag met het opstellen van een eigen omgevingsvisie. De omgevingsvisie geeft een toekomstbeeld, is vastgesteld door de raad en daarmee een politiek stuk en de visie is integraal; o.a. sociaal domein/duurzaamheid/energietransitie zijn hierin meegenomen.
Scenario 2: We wachten op het regionale omgevingsbeeld (ambitiedocument voor de toekomst van de regio).
Scenario 3: We wachten op de fusie met de gemeente Blaricum en Laren en gaan dan gezamenlijk aan de slag om te komen tot (één) omgevingsvisie. Richting de fusie gaan we onze standpunten en identiteit bepalen die we meenemen in een (met de fusiepartners) op te stellen visie (bijvoorbeeld een toekomstvisie). De vraag blijft of er na de fusie samen met

Blaricum en Laren één omgevingsvisie wordt opgesteld of dat er behoefte blijft aan een eigen visie voor de gemeente Huizen. Ter voorbereiding op de fusie kunnen we een aantal stappen nemen: wat hebben we liggen aan beleid, welke keuzes moeten we daarin maken, wat zijn onze participatie spelregels?

Scenario 4: We houden voorlopig vast aan onze huidige structuurvisie en bekijken op welke onderdelen deze visie aangepast moet worden om uiteindelijk stap voor stap tot een omgevingsvisie te komen. Dit kunnen we doen door bijvoorbeeld een aanvullend toekomstbeeld te schetsen, de kustvisie op te nemen of de visie 'beleidsarm' te maken. Aanpassing structuurvisie kan voor de fusie of juist daarna.

	Voordelen	Nadelen
Opstellen eigen omgevingsvisie	Gemeente is koploper, toont ambitie door voortvarend aan de slag te gaan. Hierdoor goed voorbereid op de Omgevingswet. Eigen ambities zijn helder en zijn input voor het omgevingsplan. Werken aan de visie maakt de rolverdeling tussen college en raad helder.	Nu aan de slag gaan kan conflicten geven met lopende projecten en op regionaal niveau, Gemeente loopt vooruit op andere gemeenten. De wet is nog niet 'klaar', gaat de verdere uitwerking van de wet nog invloed hebben op de omgevingsvisie?
Wachten op regionale omgevingsbeeld	De omgevingsvisie kan de gemeente dan aan laten sluiten bij het regionale beeld. Daarnaast kan de gemeente leren van het proces in de regio. En het 'wiel' hoeft niet opnieuw ontdekt te worden.	Dit kan leiden tot vertraging. Planning is gericht op vaststelling van regionaal omgevingsbeeld in 2019. De input vanuit Huizen is dan minder scherp, omdat de gemeente het gesprek over haar eigen omgevingsvisie/ambitie nog niet heeft gevoerd. Huizen wil haar eigen identiteit behouden, dit landt hierdoor minder goed in het regionale omgevingsbeeld.
Wachten op de fusie	Als de gemeenten gefuseerd zijn, kiezen gemeenten wellicht voor een gezamenlijke visie. Nu wachten betekent geen dubbel werk.	Het is nog onduidelijk hoe en wanneer het fusietraject gaat lopen. Dit levert vertraging op voor de omgevingsvisie van Huizen en de gemeente heeft een minder sterke positie bij de fusie omdat de gemeente het gesprek over de omgevingsvisie/ambitie nog niet heeft gevoerd.
Voorlopig vasthouden aan structuurvisie	De gemeente kan niet alles tegelijk oppakken en wil goed voorbereid met de visie starten. Eerst de organisatie en de resultaten van pilots meenemen.	Vindt de raad dit voldoende ambitieus?

Opbrengsten Omgevingsvisie

Spoor 3: Dienstverlening, vergunningverlening & digitalisering

Context

De Omgevingswet zet de plek buiten weer centraal. Bewoners, organisaties en ondernemers kunnen het heft in handen nemen en, binnen gestelde kaders, komen met eigen plannen en ideeën. Op dit moment is het voor initiatiefnemers vaak lastig om wijs te worden uit het woud van plannen en regelgeving. Zeker voor bewoners die niet dagelijks te maken hebben met beleidsstukken en plannen. Dit maakt dat er geen gelijk speelveld voor de partijen uit de samenleving is en initiatieven niet worden gerealiseerd.

Door dienstverlening, vergunningverlening en digitalisering goed in te richten, is het mogelijk om initiatiefnemers buiten het gemeentehuis dit gelijke speelveld te geven. Bijvoorbeeld door online met één druk op de kaart alle relevante informatie over de leefomgeving te ontsluiten. Of door de dienstverlening vanuit de gemeente te optimaliseren en met klanten te communiceren in begrijpelijke taal. Maar ook door het vergunningsproces transparant te doorlopen waarbij er snel duidelijkheid is over de haalbaarheid van een initiatief vanuit de samenleving.

Uiteindelijk doel hierbij is om initiatieven mogelijk te maken. Het verbeteren van de dienstverlening in het fysieke domein is daarbij belangrijk. Hiermee dragen we bij aan de doelstellingen van de Omgevingswet; het omgevingsrecht wordt inzichtelijk, voorspelbaar en gemakkelijk; er komt meer samenhang in beleid, besluitvorming en regelgeving; het wordt gemakkelijk om doelen te bereiken en de besluitvorming wordt sneller en beter.

In regionaal verband kijken wij ook gezamenlijk naar de nieuwe werkprocessen onder de Omgevingswet. De aandacht is hierbij vooral gericht op de samenwerking met ketenpartners en naar de mogelijke digitalisering van werkprocessen. De activiteiten en opbrengsten uit deze regionale samenwerking, stemmen we natuurlijk af met of zijn input voor de activiteiten zoals we die binnen de gemeente gaan oppakken.

Middel

Door de huidige werkprocessen in kaart te brengen en te vergelijken met de gewenste werkprocessen vanuit de Omgevingswet, krijgen we de veranderopgave in beeld. De wijze waarop nu wordt gewerkt vormt het vertrekpunt. Het doel is om te komen tot werkprocessen die passen bij werkwijze en ambitie van Huizen en de Omgevingswet. Daarnaast is het goed om de werkprocessen te spiegelen aan de werkprocessen die in regionaal verband worden uitgewerkt; zo voorkomen we dubbel werk.

Dienstverlening, vergunningverlening en digitalisering hebben veel onderlinge verbanden. Binnen de organisatie zijn er verschillende afdelingen en personen die zich bezighouden met deze onderwerpen. Daarnaast heeft elk onderdeel zijn eigen dynamiek en veranderproces. Daarom bespreken we in dit spoor de drie onderdelen afzonderlijk.

Dienstverlening

Op het gebied van dienstverlening werkt de gemeente Huizen met een aantal algemene servicenormen. Daarnaast hebben we ook per loket servicenormen vastgesteld. Eind 2017 heeft de gemeente onder leidinggevenden een enquête gehouden over het gebruik van de servicenormen in hun afdelingen en teams. Uit de resultaten blijkt dat we gemeente breed nog weinig werken met de servicenormen en dat het soms lastig is om ze te meten, omdat een aantal kwalitatief is opgesteld. Het advies is om centraal binnen de organisatie de servicenormen op te pakken en waar nodig aan te passen.

Een update van de servicenormen biedt de mogelijkheid om de normen te actualiseren en tegelijkertijd de normen alvast 'Omgevingswet proof' te maken. Dit betekent wel dat we

beslissingen moeten nemen over het ambitieniveau van dienstverlening. Niet alleen als het gaat om de kwalitatieve normen (hoe ga je met klanten om?), maar ook als het gaat over kwantitatieve normen (hoe snel wil je aanvragen verwerken?). Door de digitalisering en vergunningverlening goed in te richten, is het mogelijk om sneller aanvragen te verwerken en dus de kwantitatieve normen scherper te stellen.

Vergunningverlening

Dagelijks worden vergunningen verleend aan uiteenlopende initiatieven in Huizen. Van heel kleine aanpassingen aan een woning, tot vergunningen die onderdeel uitmaken van een veel grotere ontwikkeling. Dit vergunningsverleningsproces brengen wij in kaart om zo te zoeken naar mogelijkheden voor digitalisering, versnelling en verheldering. Hierbij gaat het zowel om interne processen als het contact met de initiatiefnemers en ketenpartners.

In regionaal verband worden de werkprocessen van KING aangehouden om inzichtelijk te maken welke stappen gezet moeten worden om voorbereid te zijn op de Omgevingswet. De wijze waarop nu binnen een gemeente wordt gewerkt aan de vergunningverlening verschilt uiteraard per gemeente in de regio. Dit maakt dat verbinding met de processen in de regio belangrijk is, maar dat we tegelijkertijd oog moeten houden voor onze eigen en afwijkende processen. De algemene werkprocessen van KING zijn terug te vinden via [GEMMA online](#). Deze werkprocessen komen grotendeels overeen met de lokale werkprocessen. Digitalisering en vergunningverlening zijn hierin verweven; als inhoudelijk onderwerp of als benodigde infrastructuur zijn zij onderdeel van de werkprocessen. De huidige processen binnen de gemeente Huizen vergelijken wij met de werkprocessen van KING. Hierdoor ontstaat duidelijkheid over de veranderopgave voor de gemeente Huizen.

Hierbij zien wij ook een sterke link met digitalisering. Binnen de gemeente worden veel verschillende programma's gebruikt voor zowel interne als externe informatievoorziening. Daarnaast werken we nog niet volledig digitaal via een zaakstelsel. De juiste digitale producten kunnen bijdragen aan een meer efficiënte manier van werken.

Digitalisering

De gemeente Huizen werkt binnen haar vergunningverlening met allerlei systemen. Ook richting aanvragers en initiatiefnemers communiceren we via verschillende systemen. Veel zaken gaan nog niet digitaal, of worden vanuit een digitale aanvraag alsnog hard-copy behandeld. De mogelijkheden die het huidige OLO (Omgevingsloket Online) biedt, worden daarmee niet voldoende benut. Terwijl de Omgevingswet juist uitgaat van volledig digitaal werken. Het is daarom heel waardevol nu al veel met het OLO te werken. Het digitaal toegankelijk maken van informatie is een eerste stap richting het volledig digitaal werken. Daarnaast is de koppeling tussen zaakstelsel en vergunningensysteem essentieel in deze werkprocessen.

Vanuit het landelijke implementatieprogramma voor de Omgevingswet wordt gewerkt aan een nieuw digitaal stelsel. Alle digitale informatie is straks op één plek te vinden: het nieuwe Omgevingsloket Online. Via dit loket kunnen initiatiefnemers, overheden en belanghebbenden snel zien wat kan en mag in de fysieke leefomgeving. Dit vergt niet alleen een goed loket, maar ook het digitaliseren van alle achterliggende beleidsstukken.

De gemeente Huizen is geen gemeente waar alle processen al zijn gedigitaliseerd. Wel is en wordt gewerkt aan het digitaliseren van gemeentelijke stukken. De Omgevingswet vraagt om alle beleidsstukken digitaal te ontsluiten en met eigen leveranciers aan te sluiten op het digitaal stelsel.

Werkwijze

Voor dienstverlening, vergunningverlening en digitalisering gaan we in een aantal projectgroepen aan de slag om ons voor te bereiden op de komst van de Omgevingswet. Tussen deze processen zijn veel raakvlakken en afhankelijkheden, waardoor de projectgroepen in de praktijk vaak een samenstelling met medewerkers uit de drie gebieden kennen.

Dienstverlening

Dienstverlening is bij uitstek een onderwerp waarbij we voorbij de grenzen van afdelingen moeten kijken en werken. Dienstverlening heeft te maken met informatie, communicatie, systemen maar ook met procesmatig werken. De huidige servicenormen vormen de basis voor de projectgroep over dienstverlening ter voorbereiding op de Omgevingswet. In de projectgroep gaan we aan de slag met:

1. Opstellen van onze ambitie met betrekking tot kwalitatieve en kwantitatieve dienstverlening vanuit de gemeente. De huidige algemene servicenormen vormen hierbij het vertrekpunt. Naast een brede ambtelijke vertegenwoordiging betrekken we ook het bestuur.
2. We maken inzichtelijk of en hoe de servicenormen wijziging vragen naar aanleiding van de Omgevingswet en de daarbij gepaarde herdefiniëring van de normen.
3. We vertalen de servicenormen in een infographic. Dit is aantrekkelijker dan een lijst met servicenormen en vergroot daarmee de herkenbaarheid en het gebruik van de normen.

Vergunningverlening

Door de ervaring met de decentralisatie in het sociaal domein en de daarbij horende aanpassingen in werkwijzen en klantreizen, is het waardevol om naast de 'usual suspects' bij het thema vergunningverlening ook medewerkers van het sociaal domein te betrekken. In dit proces worden dan ook in ieder geval medewerkers van de volgende afdelingen betrokken: communicatie, vergunningverlening (zowel backoffice als frontoffice), toezicht en handhaving, GEO-informatie, projectleiders RO en sociaal domein. We gaan aan de slag met:

1. Het uitwerken van het huidige vergunningverleningsprocessen; hoe zien deze processen er nu uit, wie zijn daarbij betrokken en hoe communiceren we met elkaar, ketenpartners en de aanvragers?
2. We vergelijken de uitgewerkte processen met de processen van KING en formuleren onze eigen ambities met betrekking tot de Omgevingswet.
3. Per vergunningverleningsproces stellen we verbeterpunten op en maken afspraken voor de uitrol van deze processen in de organisatie. We betrekken aanvullende relevante afdelingen vanuit de inhoud.
4. We onderzoeken hoe de veranderende werkwijze gevolgen heeft voor het dagelijks werk voor betrokken collega's en afdelingen, bijvoorbeeld in werkdruk en competenties.

De volgende vragen zijn tijdens het proces om te komen tot dit Routeplan reeds opgehaald en krijgen tijdens de verdere invulling van dit spoor uitwerking:

- Wat is de rol van frontofficemedewerkers? Welke impact heeft een rol op de inhoud en hoeveelheid werk van de backoffice?
- Welk type vragen verwachten we bij het omgevingsloket als alle bestemmingsplannen zijn omgezet in Omgevingsplannen? En wat vraagt dat van de kennis en kunde die nodig is bij het loket?
- Houden we vast aan een vrije inloop of wordt enkel op afspraak gewerkt, conform gemeente breed beleid? Is hiermee een verbinding te leggen met de systemen van burgerzaken?
- Hoe kan bijvoorbeeld een checklist helpen om snel de juiste informatie van klanten te krijgen?
- Hoe helpen we klanten door het proces heen, zonder hen helemaal aan de hand te nemen? Hoe ziet een dergelijke volwassen dienstverlening richting klanten eruit? En past een gratis vooroverleg daarbij?
- Hoe verandert het werk van medewerkers toezicht en handhaving wanneer meer vergunningsvrij kan worden gebouwd?
- Welke standaard informatie in de vorm van flyers zouden we moeten ontwikkelen om snel de juiste antwoorden te kunnen geven aan klanten?
- Hoe kunnen we leren van de website www.adviesinformatie.nl van de BEL combinatie als het gaat om de omgang met zelfredzaamheid in aanvragen van het sociaal domein?
- Hoe verhoudt een overlegstructuur als de Werkgroep Bouwplannen zich tot de nieuwe werkwijze?

Naast het werk van de plantoetsers gaat ook het werk van medewerkers toezicht en handhaving wijzigen. Het rapport '*Onderzoek impactanalyse en organisatieadvies teams vergunning en toezicht/handhaving van de gemeente Huizen in relatie tot de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen*' beschrijft al globaal de impact die de Omgevingswet kan hebben op het werk binnen het team Vergunningen, toezicht en handhaving. Naar verwachting neemt het aantal procedures af, aangezien meer initiatieven passen binnen de ruimere regels. Dit betekent dat toezicht en handhaving vaker veranderingen in de gemeente gaat zien, die niet vooraf bekend zijn gemaakt. Uiteraard afhankelijk van het ambitieniveau en de keuzes die de raad daarin maakt.

Digitalisering

Bij de Omgevingswet is digitaal werken het uitgangspunt. Digitalisering is een middel om besluitvorming te versnellen en inzichtelijker maken. Omdat digitalisering geen doel op zich is, staan de werkprocessen centraal. Op basis van de uitwerking van de gewenste werkprocessen is het vervolgens mogelijk om te werken aan een goede digitalisering van die processen. Hierbij is het belangrijk om in brede teams het doel van werkprocessen duidelijk te krijgen. Wat wil je bereiken met een bepaald werkproces? Wat wil je betrouwen, zoals bewoners en initiatiefnemers, aan informatie bieden om vragen te beantwoorden? Hieruit volgt de benodigde aanpassingen in digitale systemen of werkwijzen, al dan niet samen met regionale partners.

Hierdoor volgt digitalisering op de stappen die onder dienstverlening en vergunningverlening zijn gezet. Een medewerker GEO-informatie moet betrokken worden in de projectgroepen bij deze twee thema's. Zo is het mogelijk aan de voorkant al mee te denken over de mogelijkheden die systemen bieden om problemen in werkprocessen op te lossen, of de processen te versnellen.

Voor de werkprocessen waarbij digitalisering een component vormt, gaan wij aan de slag met:

- Gezamenlijk beschrijven van het werkproces met een afvaardiging vanuit alle betrokken teams bij dat proces;
- Nadenken over en uitwerken van de digitale inrichting van deze processen in stroomschema's;
- Onderzoeken of specifieke servicenormen gewenst zijn voor het OLO;
- Stimuleren van het digitaal werken;
- Afstemming met leveranciers om onze eigen systemen goed aan te kunnen sluiten op het nieuwe digitale stelsel;
- Verbinden van de beschreven werkprocessen naar de verschillende afdelingen. Hierdoor overstijgen we het niveau van 'eilandautomatisering' en stimuleren we digitaal werken.

Opbrengsten dienstverlening, vergunningverlening en digitalisering

Integrale benadering
vergunningverlening

Inzicht in verandering
van werkprocessen en
competenties
medewerkers

Standaardmateriaal
voor
informatievoorziening
richting klanten

Aangepaste en
gedragen nieuwe
servicenormen

Vertaling van
servicenormen in
infographic

Spoor 4: Competentie, communicatie & betrokkenheid

Context

De Omgevingswet brengt de nodige verandering in het (samen)werken binnen het terrein van de fysieke leefomgeving met zich mee. Werken volgens de Omgevingswet betekent meer integraal en minder sectorgericht werken, in een andere interactie met de samenleving, ondernemers, bewoners en andere partijen. Dit vraagt om veranderingen in gedrag, andere werkwijzen en ontwikkeling van (nieuwe) competenties van betrokken medewerkers. De Omgevingswet biedt veel mogelijkheden voor maatwerk voor ontwikkelingen en eigen beleid. Dit vraagt van medewerkers dat zij naast inhoudelijke kennis ook vaardigheden hebben om hier op een goede manier invulling aan te geven.

Naast de ontwikkeling van competenties, besteden we in dit spoor ook aandacht aan de communicatie binnen de organisatie en aan het betrekken van alle collega's en de samenleving. Dit spoor heeft als doel om draagvlak voor de implementatie van de wet binnen de organisatie te organiseren en te vergroten door inhoudelijke kennis over de wet te delen, de belangrijkste veranderingen te duiden, medewerkers te betrekken bij (pilot)projecten, gewenste competentie ontwikkeling in kaart te brengen. Daarnaast brengen we de financiële consequenties van de invoering van de Omgevingswet in kaart; wat is de verandering in het benodigde aantal fte's, welke kosten voorzien we in de implementatiefase en welke kosten kunnen we al voorzien voor de exploitatie fase van de Omgevingswet vanaf 2021?

Competenties

De Omgevingswet vraagt andere (en soms nieuwe) competenties waar de organisatie zich op voor moet bereiden. Medewerkers die aan de slag gaan met de omgevingsvisie, omgevingsplan, programma of de omgevingsvergunning krijgen te maken met een integrale opgave waarbij de samenwerking met de samenleving en initiatiefnemers voorop staat. De opbrengsten uit de andere sporen geven ons input voor de benodigde competenties voor het werken in de geest van de Omgevingswet. Deze input vertalen wij in een opleidingsplan voor de medewerkers. Hieronder een eerste overzicht van kerninstrumenten, de juridische verandering en de (nieuwe) competenties die dat vraagt.

Instrument	Juridische verandering	Benodigde competenties
Omgevingsvisie	Integraler dan structuurvisie	Samenwerken Leervermogen Probleemanalyse Creativiteit Sensitiviteit (bestuurlijk) Omgevingsbewustzijn (beleid)
Omgevingsplan & Programma	Meer mogelijkheden voor lokale regelgeving Delegatie Opnemen beleidsregels Stellen normen omgevingskwaliteit Vooruit schuiven toets omgevingsaspecten Regels integreren met APV	Samenwerken Oordeelsvorming Probleemanalyse Creativiteit Sensitiviteit (bestuurlijk)
Omgevingsvergunning	Minder vergunningen Meer algemene regels Toetsing meer beleidsgericht dan normgericht Andere rol overheid: van toetsers naar procespartij	Oordeelsvorming Omgevingsbewustzijn Creativiteit Leervermogen Samenwerken Besluitvaardig Sensitiviteit (bestuurlijk)

Communicatie & betrokkenheid

De Omgevingswet vraagt om een integrale benadering en raakt daardoor niet alleen de collega's van het ruimtelijke domein. Integraal werken gaat over veel beleidsdomeinen, activiteiten en onderwerpen heen en de wet gaat dan ook impact hebben op veel werkprocessen en collega's in de hele organisatie. Samenhangend kijken, is nodig voor alle kerninstrumenten van de Omgevingswet. Van een omgevingsvisie of -plan tot een projectbesluit of vergunning. Hier worden alle belangen in de leefomgeving tegen elkaar afgewogen en moeten we een samenhangend besluit nemen. Daarom is het belangrijk om kennis te verspreiden en draagvlak te creëren binnen de hele organisatie. Draagvlak verkrijgen is vooral een kwestie van het betrekken van een breed scala aan perspectieven. Het helpt om daarbij een helder en aantrekkelijk eindbeeld voor ogen te hebben, een wenkend perspectief. Mensen willen daar graag een bijdrage aan leveren, er onderdeel van zijn. We willen het draagvlak voor de implementatie van de wet binnen de organisatie vergroten door inhoudelijke kennis over de wet te delen via bijeenkomsten en een kennisplatform, de belangrijkste veranderingen te duiden en medewerkers te betrekken bij (pilot)projecten en het Omgevingslab.

We maken een communicatieplan (in afstemming met de regionale activiteiten rond communicatie) en betrekken de ambtelijke organisatie en de samenleving door oa:

- Middag van de Omgevingswet; presentatie en inhoudelijke verdieping Omgevingswet
- Omgevingscafés voor alle collega's;
- Inhoudelijk kennis over de wet (was/wordt) delen via een kennisplatform;
- Verdieping op andere werkwijze & integraal werken via projectgroepen;
- Aansluiten bij de voortgang en resultaten van de pilots (Omgevingslab)
- Betrekken andere sectoren binnen de organisatie (milieu, energietransitie, gezondheid).
- Ambitiebepaling met partijen vanuit de samenleving; wat vinden bewoners/ondernemers belangrijk in de samenwerking met de gemeente?
- Samen met partijen vanuit de samenleving evalueren van participatietrajecten (bijvoorbeeld in het Omgevingslab);
- Bespreken van nieuwe inrichting van de werkprocessen rond bijvoorbeeld dienstverlening; hoe ervaren bewoners/ondernemers het nu? En wat is de wens vanuit de samenleving?

FINANCIËEL DIALOOGMODEL

We brengen ook de financiële consequenties van de invoering van de Omgevingswet in kaart; wat is de verandering in het benodigde aantal fte's, welke kosten voorzien we in de implementatiefase en welke kosten kunnen we al voorzien voor de exploitatie fase van de Omgevingswet vanaf 2021? Dit doen we via het Financieel Dialoogmodel van de VNG. Via dit model kan de gemeente de financiële impact van de Omgevingswet voor de organisatie in kaart brengen; voor zowel de invoeringsfase en de exploitatiefase.

Opbrengsten Communicatie, betrokkenheid en competenties

Communicatieplan richting collega's en samenleving

Betrokken en geïnformeerde collega's bij thema's van de Omgevingswet

Inzicht in financiële impact van de Omgevingswet voor invoerings- en exploitatiefase

Inzicht in benodigde competentie (ontwikkeling) & ontwikkelplan

Betrokken samenleving bij dienstverlening vanuit de gemeente en samenwerking met initiatiefnemers

Activiteiten, planning en investering

Dit routeplan gaat over de periode van juni 2018 tot en met juni 2019. Voor de periode vertalen wij de werksporen in concrete activiteiten en benodigde fte en kosten. In de zomer van 2019 evalueren wij het plan en de opbrengsten en maken we een vervolgplan voor de periode vanaf augustus 2019 tot aan de implementatie van de Omgevingswet in 2021

Route: juni 2018 tot en met juni 2019

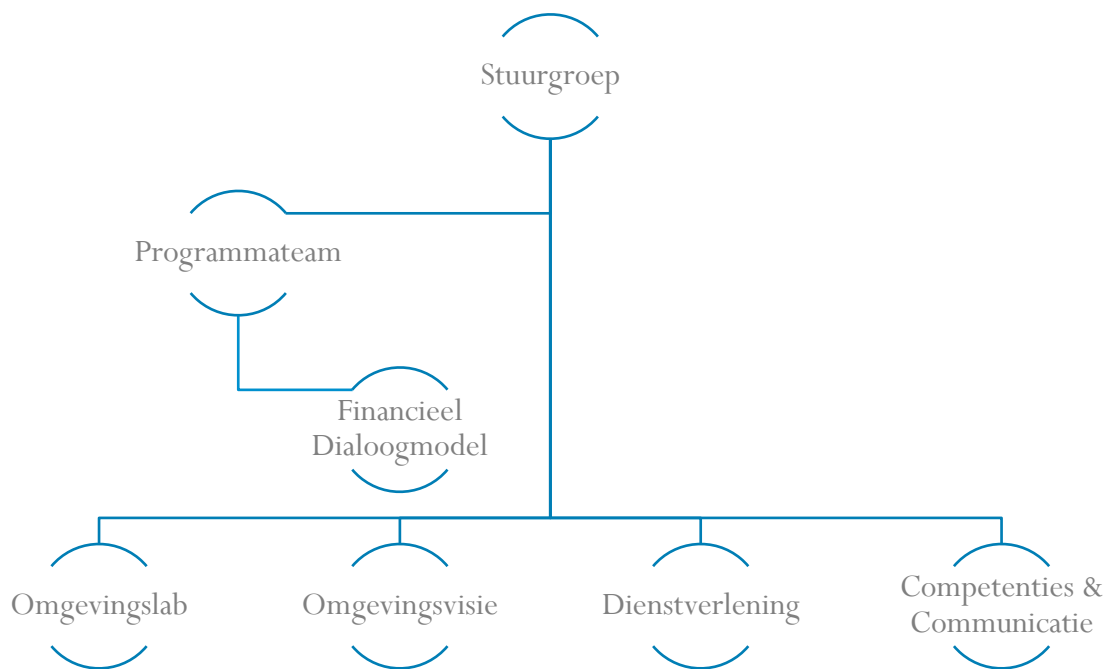
Spoor	Activiteiten	Opbrengst	Planning
Omgevingslab	Omgevingslab opstarten	Leerervaring op basis van concrete projecten rond kerninstrumenten en de thema's participatie, werkwijzen, dienstverlening en digitalisering	Juni 2018 t/m juni 2019
	Pilotprojecten selecteren		
	Deelnemers voor Omgevingslab selecteren	Spelregelkaart samenwerking gemeente en initiatiefnemer	
Omgevingsvisie	Herijking huidige structuurvisie	Reflectie op huidige structuurvisie	Juni 2018 t/m juni 2019
	Benchmark omgevingsvisies	Inzicht in proces/inhoud omgevingsvisie	
	Scenario's verder uitwerken	Uitgewerkte scenario's voor opstellen van omgevingsvisie	
	Scenariokeuze voorleggen aan de raad	Gekozen scenario	Sept 2018 t/m juni 2019
Dienstverlening, vergunningverlening en digitalisering	Projectgroepen rondom dienstverlening, vergunningverlening en digitalisering	Aangepaste en gedragen servicenormen uitgewerkt in infographic	Juni 2018 t/m juni 2019
	Update van de algemene servicenormen	Inzicht in gewenste veranderingen in vergunningverlening	
	Onderzoeken of specifieke servicenormen wenselijk zijn voor het OLO.	Standaardmateriaal voor informatievoorziening richting klanten	
		Verhoging gebruik OLO binnen organisatie	

	<p>Veranderopgave in kaart brengen: huidige vergunningverleningsproces vergelijken met werkprocessen KING</p> <p>Uitwerken van de klantreis voor de gemeente Huizen</p> <p>Werken met OLO stimuleren</p> <p>Inzicht in van de impact op de werkprocessen op de inrichting van de back office systemen</p>	<p>Aangepaste en gedragen servicenormen voor het OLO</p> <p>Systemen die passen bij de nieuwe werkwijze van de gemeente</p>	
Competenties, communicatie & betrokkenheid	Communicatieplan uitwerken		Juni t/m aug 2018
	Activiteiten binnen de organisatie organiseren zoals Middag van de Omgevingswet, Omgevingscafé, kennisplatform		Juni 2018 t/m juni 2019
	Activiteiten met de samenleving door bijeenkomsten, vragenlijst via OLO, burgerpanel en uitnodigen voor Omgevingslab		sept 2018 t/m juni 2019
	Vertaalslag vanuit spoor 1 en 3 naar benodigde competenties en ontwikkelplan voor organisatie waar competenties in uitgewerkt zijn		sept 2018 t/m juni 2019
	Uitwerking Financieel Dialoogmodel		Juni t/m aug 2018

Inrichting programma implementatie Omgevingswet

De aansturing van de implementatie van de Omgevingswet structureren we in een programma organisatie en werksporen. De stuurgroep bestaat uit directeur Paul Veldhuisen, afdelingshoofd Gerrit Klompmaker en Michel Beuving als overall programmamanager voor de implementatie van de Omgevingswet. Daarnaast installeren we een programmateam onder leiding van Michel waar de projectleiders van de vier werksporen werklijnen zitting in hebben. Zij bespreken invulling van de vier werksporen en sturen op de voortgang en het behalen van de doelen die daarin gesteld zijn.

Daarnaast brengen we de financiële consequenties van de invoering van de Omgevingswet in kaart; wat is de verandering in het benodigde aantal fte's, welke kosten voorzien we in de implementatiefase en welke kosten kunnen we al voorzien voor de exploitatie fase van de Omgevingswet vanaf 2021? Dit doen we via het Financieel Dialoogmodel van de VNG. Via dit model kan de gemeente de financiële impact van de Omgevingswet voor de organisatie in kaart brengen; voor zowel de invoeringsfase en de exploitatiefase. Daarnaast worden de frictiekosten in beeld gebracht.

Kosten implementatie Omgevingswet (voor route 1 t/m juni 2019)

De financiële consequenties voor de invoering van de Omgevingswet brengen we via het Dialoogmodel van de VNG in kaart (voor 1 augustus 2018). Hieronder een eerste inschatting van de kosten voor externe ondersteuning en de inzet van medewerkers in de programma organisatie voor de uitvoering van dit routeplan.

Wat	Kosten juni 2018 t/m juni 2019
Programmamanager Programmamanager (intern) Uitwerken Financieel Dialoogmodel	1 fte € 5.000,-
Spoor 1: Omgevingslab Projectleider Externe kosten: Voorbereiding en begeleiding bijeenkomsten (10 bijeenkomsten/jaar) Inzet medewerkers (8 medewerkers, 10 bijeenkomsten van 1 dagdeel)	4 uur/week € 11.200,- 320 uur
Spoor 2: Omgevingsvisie Projectleider Herijking huidige structuurvisie Benchmark omgevingsvisies Scenario's verder uitwerken Scenariokeuze voorleggen aan de raad Inzet medewerkers	4 uur/week - € 2.800,- € 2.800,- - -
Spoor 3: Dienstverlening, vergunningverlening, digitalisering Projectleider Projectgroepen rondom dienstverlening, vergunningverlening en digitalisering (20 bijeenkomsten/jaar) Inzet medewerkers (10 medewerkers, 20 bijeenkomsten van 1 dagdeel)	4 uur/week € 22.400,- 800 uur
Spoor 4: Competenties & Communicatie Projectleider Communicatieplan uitwerken Activiteiten binnen de organisatie organiseren Activiteiten met de samenleving Ontwikkelplan voor organisatie	4 uur/week € 2.800,- - - € 5.600,-
Totaal intern	
Totaal extern	€
Totaal	